

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: D. R.
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách, ze dne 22. 9. 2021, č. j. X, o invalidní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 22. 9. 2021, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 31. 5. 2021, č. j. X, ve znění rozhodnutí ze dne 9. 8. 2021, č. j. X (dále také jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), podle ustanovení § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zdp*“), žalobci přiznala od 2. 9. 2015 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ve výši 4 738 Kč měsíčně s tím, že po dosavadních valorizacích od ledna 2021 náleží 6 596 Kč měsíčně a dále rozhodla, že výplata invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně náleží podle ustanovení § 55 odst. 2 *zdp* od 24. 11. 2015. Podkladem pro prvostupňové rozhodnutí byl posudek lékaře Okresní správy sociálního

zabezpečení Jičín ze dne 4. 1. 2021 (dále jen „OSSZ“), dle kterého byla žalobci od 2. 9. 2015 uznána invalidita prvního stupně pro zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 9b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „*vyhláška č. 359/2009 Sb.*“), pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 40%, která se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění.

2. Proti tomu rozhodnutí podal žalobce námitky, v nichž vyjádřil svůj nesouhlas s posouzením svého zdravotního stavu jako odpovídajícího toliko invaliditě prvního stupně. Namítal, že jeho zdravotní stav ho omezuje a snižuje jeho pracovní schopnost ve větší míře, než jak v jaké byl posouzen lékařem OSSZ. Požádal o nové posouzení svého zdravotního stavu, a přiznání invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně.
3. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 22. 9. 2021, č. j. X (dále také jen „*napadené rozhodnutí*“) žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v celém rozsahu včetně rozsahu uplatněných námitek, posoudila invaliditu žalobce a v tomto směru odkázala na vypracovaný nový posudek o invaliditě ze dne 24. 8. 2021, dle kterého byla žalobci od 2. 9. 2015 uznána invalidita prvního stupně pro zdravotní postižení uvedené v kapitole VI (postižení nervové soustavy), položce 9b (postižení periferních nervů, polyradikuloneuritidy, neuropatie – středně těžké funkční postižení) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí míry 20-40% na horní hranici 40%, která se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Lékař České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) v citovaném posudku uvedl, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je hereditární motorická i senzorická neuropatie Charcot-Marie-Tooth 4C, stav po operaci pro pedes equinovari neurogenes oboustranně, deformationes residuales. Jedná se o středně těžké funkční postižení dle kapitoly VI, položky 9b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Ostatní zdravotní postižení, uvedená v diagnostickém souhrnu (porucha vědomí s deviací bulbů a abnormním EEG v roce 2005, projevy ADHD syndromu, pollinosis, v dětství astma bronchiale) byla zhodnocena při celkovém posouzení. Dle uvedeného posouzení (shodného s lékařem OSSZ) je žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zdp, jedná se o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zdp.
4. V další části rozhodnutí se žalovaná zabývala výpočtem výše invalidního důchodu. Závěrem žalovaná uvedla, že v rámci námitkového řízení byla potvrzena invalidita prvního stupně, proto námitky jako nedůvodné zamítla a prvostupňové rozhodnutí jako správné potvrdila.

II. Obsah žaloby

5. V podané žalobě žalobce obdobně jako v námitkách brojil proti posudkovému závěru o posouzení svého zdravotního stavu. Výpočet a výši invalidního důchodu nenapadl.
6. Popsal své zdravotní postižení, uvedl, že od narození je postižen hereditární motorickou i senzorickou neuropatií Charcot-Marie-Tooth 4C s trvalou progresí. Má deformity nohou, špatnou a nestabilní chůzi, omezenou hybnost a citlivost dolních končetin, podstoupil opakované korekce deformit nohou (2015, 2016, 2020) bez zlepšení. Vzhledem k jeho zdravotnímu stavu se mu doposud nepodařilo najít zaměstnání, a to ani po dobu jeho evidence na úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání. Namítl, že při

posouzení jeho zdravotního stavu nebylo v rozporu s § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb. zohledněno, že v důsledku působení více zdravotních postižení došlo k většímu poklesu jeho pracovní schopnosti. Žalovaná rovněž nezohlednila, že vrozené onemocnění nervů se projevuje ochrnutím na dolních končetinách a v rozporu s § 39 zdp nezohlednila skutečnost, že může soustavně vykonávat pracovní činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti jen s výrazným pracovním omezením. K žalobě doložil lékařské zprávy (MUDr. H. - Neurologická klinika FN Hradec Králové ze dne 11. 10. 2021, zpráva praktické lékařky ze dne 24. 11. 2021).

7. Navrhl proto, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Skutkové a právní závěry krajského soudu

8. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě rozhodl při jednání.
9. V přezkumném řízení soud konstatoval k důkazu z lékařské dokumentace OSSZ Jičín posudek lékaře OSSZ ze dne 4. 1. 2021 a posudek lékaře ČSSZ ze dne 24. 8. 2021, jejichž závěry co do stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce, konečné míry poklesu pracovní schopnosti (40%), posouzení stupně invalidity jako odpovídající invaliditě prvního stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) zdp a data vzniku invalidity (od 2. 9. 2015) jsou shodné.
10. V projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také jen „PK MPSV“ nebo „PK“ nebo „posudková komise“), jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění.
11. Z těchto důvodů požádal krajský soud PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové o vypracování posudku o zdravotním stavu žalobce, který byl vyhotoven po jednání komise konaném dne 23. 2. 2022 za přítomnosti žalobce. PK zasedala v řádném složení za účasti odborného lékaře z oboru neurologie, zdravotní stav žalobce hodnotila na podkladě spisové dokumentace OSSZ, spisové dokumentace ČSSZ - Lékařské posudkové služby, a odborných lékařských nálezů v nich obsažených, na podkladě zdravotnické dokumentace od ošetřující praktické lékařky a na základě vlastních poznatků. Žalobce byl při jednání komise přešetřen odbornou lékařkou. Po jejich vyhodnocení stanovila PK za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobce hereditární motorickou i senzorickou neuropatií Charcot-Marie-Tooth 4C s progresí.
12. V posudkovém závěru PK uvedla, že od 2. 9. 2015 do 11. 10. 2020 byl žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zdp, šlo o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Jednalo se o zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 9b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovila konečnou míru poklesu pracovní schopnosti 40%.
13. **Ode dne 12. 10. 2020**, kdy došlo ke zhoršení zdravotního stavu (dle v posudku podrobně popsaného nálezu z neurologického vyšetření – MUDr. K., FN Hradec Králové, ze dne

12. 10. 2020), a tedy i k datu vydání napadeného rozhodnutí, se již jednalo o **invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp**. Jednalo se o zdravotní postižení uvedené v kapitole VI, položce 9c (těžké funkční postižení, těžká porucha motorických funkcí jedné končetiny nebo středně těžké postižení motorických funkcí dvou končetin nebo jiný těžký neurologický deficit s podstatným omezením hybnosti, svalové síly, fyzické výkonnosti, případně i dechových funkcí, některé denní aktivity těžce omezeny) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které v rámci daného rozpětí 60-70% posudková komise stanovila míru poklesu pracovní schopnosti 60%, která se ve smyslu § 3 citované vyhlášky nemění. Dále s odkazem na § 5 citované vyhlášky uvedla, že žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky především na fyzické schopnosti, v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Posudková komise závěrem uvedla, že na základě doložených nálezů a objektivizace zdravotního stavu dospěla k posudkovému závěru odlišnému od posudkového závěru lékaře OSSZ i lékaře ČSSZ.

14. Při jednání soudu žalobce setrval na podané žalobě, souhlasil se závěry posudku PK MPSV ze dne 23. 2. 2022. Odkázal na žalobní petit, náklady řízení nežádal. Pověřená pracovnice žalované ponechala konečné rozhodnutí na úvaze soudu, náklady řízení nežádala.
15. Krajský soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a po provedeném dokazování v návaznosti na příslušná zákonná ustanovení dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**.
16. Podle ustanovení § 39 odst. 1 zdp je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
17. V odstavci (2) cit. ustanovení je uvedeno, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
 - a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
18. Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok (§ 26 zdp).
19. Podle ustanovení § 39 odst. 4 zdp se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
20. Procentní míry poklesu pracovní schopnosti jsou uvedeny v příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti

posudku o invaliditě a upravuje se posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity).

21. Podle ustanovení § 2 odst. 1 cit. vyhlášky je pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.
22. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (odst. 3 cit. ustanovení).
23. V § 3 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (3) Zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.
24. V § 4 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce nemá vliv, popřípadě má jen nepodstatný vliv na schopnost pojištěnce využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti a v důsledku toho je pokles pracovní schopnosti pojištěnce menší, než odpovídá dolní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce je stabilizovaný nebo pojištěnec je adaptován na své zdravotní postižení a v důsledku toho je pokles pracovní schopnosti pojištěnce menší, než odpovídá dolní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů. (3) Snížení dolní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.
25. Rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na lékařském odborném posouzení. Posuzování míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou medicínskou a soud si o této otázce nemůže učinit úsudek sám, neboť nemá odborné medicínské znalosti (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. března 2017, č. j. 8 Ads

180/2016 – 50, všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, se uvádí: „*správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o němž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku), případně – namítal-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).*“

26. Napadeným rozhodnutím ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci od 2. 9. 2015 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zdp z důvodu zjištěné míry poklesu pracovní schopnosti o 40%. V řízení před krajským soudem bylo posudkem PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové ze dne 23. 2. 2022 prokázáno, že žalobce byl od 2. 9. 2015 do 11. 10. 2020 invalidní podle § 39 odst. 1 zdp, šlo o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp a ode dne 12. 10. 2020 (prokázané zhoršení zdravotního stavu), a tedy i k datu vydání napadeného rozhodnutí, byl invalidní pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp.
27. Krajský soud své konečné rozhodnutí opírá o závěry posudku PK MPSV, který se liší od posouzení lékařem OSSZ i lékařem ČSSZ v námitkovém řízení, z nichž žalovaná vycházela při svém rozhodování. Posudek PK MPSV soud považuje za objektivní a přesvědčivý, tento plně dostal požadavkům vyjádřeným ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu. Obsahuje analýzu zdravotního stavu žalobce, stanovení rozhodujícího zdravotního postižení na podkladě odborných nálezů, stanovení data vzniku a změny stupně invalidity a odpovídá na námitky žalobce s náležitým odůvodněním posudkového závěru (viz výše).
28. Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v řízení před správními orgány došlo k vadám, pro které krajskému soudu nezbylo, než zrušit žalobou napadené rozhodnutí žalované podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť soud zjistil skutkový stav věci jinak, než žalovaná v původním správním řízení. Současně věc vrací žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž žalovaná bude vycházet z výsledků zjištěných krajským soudem, tedy, že žalobce byl od 2. 9. 2015 do 11. 10. 2020 invalidní pro invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp a ode dne 12. 10. 2020 byl invalidní pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp. V tomto směru žalovaná provede změnu prvostupňového rozhodnutí a v souladu s příslušnými ustanoveními zdp rozhodne o doplatku invalidního důchodu.
29. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

IV. Náklady řízení

30. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšný žalobce by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalované, která ve věci úspěch neměla. Žalobce však žádné náklady řízení nepožadoval, a proto soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na jejich náhradu.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 14. července 2022

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně